

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3CoCsp/17/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1718202372
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexandra Hanusová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1718202372.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Alexandry Hanusovej a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a Mgr. Patricie Skotnickej v spore veci žalobcu: O. Q. D..O..M., K. L. X/A, J., W.: XX XXX XXX, zastúpený advokátskou kanceláriou O. D..O..M., D. D. E. J., K. L. XA, proti žalovanému: C. C., XX.XX.XXXX, E. XXX, o zaplatenie 12.291,64 eura s prísl., na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok č.k 4Csp/44/2018-104 zo dňa 25.6.2019 v spojení s opravným uznesením zo dňa 14.6.2021 č.k. 4Csp/44/2018-165, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 6.412,11 eura s 5% úrokom z omeškania od 1.11.2018 do zaplatenia a 12,90% úrok zo sumy 12.291,64 eura od 1.11.2018 do 15.10.2023, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti ho p o t v r d z u j e.

Žalobcovi priznáva proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 7.487,22 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 1.11.2018 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na pomernú časť náhrady trov konania. Po rozhodnutí súdu prvej inštancie o žalobe pôvodný žalobca G. J., S..D., navrhol, aby na jeho miesto vstúpil do konania O. Q., D..O..M., ktorému zmluvou o postúpení pohľadávky z 13.9.2019 postúpil pohľadávku, ktorá je predmetom sporu. Súd prvej inštancie túto zmenu žalobcu uznesením z 15.10.2019 č.k. 4Csp/44/2018-157 pripustil.

2. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobou doručenou súdu 16.11.2018 sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia istiny 12.291,64 eura, úrokov do 31.10.2018 v sume 1.607,69 eura, zmluvného úroku 12,90% ročne zo sumy 12.291,64 eura od 1.11.2018 do zaplatenia a úroku z omeškania 5,05% ročne zo sumy 12.291,64 eur od 1.11.2018 do zaplatenia. Žalobca (ešte G. J., S..D..) odôvodnil žalobu tým, že dňa 22.10.2013 ako veriteľ uzavrel so žalovaným ako dlžníkom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli Obchodné podmienky pre spotrebiteľské úvery, Všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov. Na jej základe poskytol žalovanému 14.900 eur a žalovaný sa zaviazal vrátiť istinu a zaplatiť mu dohodnuté úroky, poplatky a iné peňažné plnenia podľa dohodnutých podmienok. Žalovaný však úver riadne a včas nesplácal, preto pre jeho omeškanie vyhlásil dňa 18.1.2016 úver za predčasne splatný. Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaný časť dlhu z úveru splatil, poslednú úhradu žalovaný vykonal 9.7.2018. V priebehu konania žalobca uviedol, že žalovaný mu uhradil 11.701,44 eura, z toho 129,47 eura bolo započítaných na poplatky, 8.963,61 eura na úroky (z omeškania a zmluvný úrok) a 2.608,36 eura na istinu. Žalovaná istina je rozdielom medzi poskytnutým úverom v sume 14.900 eur a splatenou istinou 2.608,36 eura a spôsob započítavania úhrad vyplýva z jeho Obchodných podmienok. Po zosplatení úveru mu žalovaný uhradil 6.780,77 eura.

3. Žalovaný sa k žalobe, doručenej mu dňa 25.3.2019 do vlastných rúk, spolu s jej prílohami, napriek výzve súdu nevyjadril, na pojednávanie, na ktoré bol riadne predvolaný sa nedostavil a vo veci bol procesne nečinný.

4. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie oboznámením s listinami predloženými žalobcom a zistil, že 22.10.2013 žalovaný ako dlžník uzavrel so žalobcom ako veriteľom písomnú zmluvu o úvere (označená aj ako „lepšia splátka“) č. XXXXXXXXXXXX, podľa ktorej sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanému úver 14.900 eur bezhotovostným prevodom na účet, na splatenie jeho úveru, poskytnutého vo VÚB, a.s. v roku 2013, s odhadovaným zostatkom 14.552 eur, a žalovaný sa ho zaviazal splatiť spôsobom, dohodnutým v zmluve (inkasom z osobného účtu vedeného žalobcom), spolu s dohodnutým úrokom 12,90%, ročne v 120-tich mesačných anuitných splátkach po 222 eur, od 15.11.2013 do 15.10.2023, vždy k 15. dňu v mesiaci. Podľa zmluvy hodnota RPMN banky bola 14,28%, hodnota priemernej RPMN na trhu 13,44%, celková výška nákladov 11.823,75 eura. Celkovú čiastku úveru bola súčtom výšky úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Zmluva obsahovala prehlásenie dlžníka, že sa pred jej podpisom oboznámil s Obchodnými podmienkami aj Všeobecnými podmienkami veriteľa. Žalobca listom z 21.12.2015 upozornil žalovaného na podstatné porušenie zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX - omeškanie so splátkami úveru viac ako 3 mesiace k 21.12.2015, vo výške 977,30 eura a žalovaného vyzval na doplatenie dlžných splátok, vrátane sankčného úroku 0,14 eura za každý deň omeškania, v lehote 15 kalendárnych dní od doručenia tejto výzvy s upozornením na jeho oprávnenie využiť právo na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru a žiadať splatenie celého úveru. Zásielka bola podaná na poštovú prepravu dňa 22.12.2015, kedy bola žalovanému doručená nebolo v konaní preukázané. V písomnej výzve z 18.1.2016 žalobca ako veriteľ oznámil žalovanému predčasné zosplatenie úveru v celom rozsahu k 18.1.2016 a vyzval ho na splnenie dlhu z úverovej zmluvy vo výške 14.273,14 eura, pozostávajúcej z dlžnej istiny 13.620,85 eura, úrokov 647,64 eura a poplatkov za upomienky 4,65 eura, v lehote do 10 kalendárnych dní od doručenia tejto výzvy. Zásielku uloženú na pošte dňa 21.1.2016 si žalovaný v odbernej lehote neprevzal. Po predčasnom zosplatení úveru žalovaný postupne (naposledy 9.7.2018) uhradil žalobcovi 6.780,77 eura.

5. Zistený skutkový stav súd posúdil podľa ustanovení § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4, § 53 ods. 9, § 54 ods. 1 a ods. 2, § 488, § 565 a § 517 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 1 zákona, § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“) a dospel k záveru, že medzi stranami nebolo sporné poskytnutie úveru a jeho čerpanie, čím mal za preukázaný záväzkový vzťah, ktorý vznikol medzi žalobcom (bankou) ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom v súvislosti s čerpaním a splácaním úveru na základe zmluvy o úvere z 22.10.2013 č. XXXXXXXXXXXX, ktorú posúdil ako zmluvu o úvere, uzavretú stranami v zmysle ustanovení § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Dospel k záveru, že zmluva v spojení s Obchodnými a Všeobecnými obchodnými podmienkami žalobcu obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o úvere podľa ustanovení § 497 až 507 Obchodného zákonníka. Medzi zmluvnými stranami vznikol dvojstranný záväzkovo-právny vzťah, z ktorého žalobcovi vznikol záväzok poskytnúť žalovanému úver 14.900 eur a žalovanému vznikla povinnosť vrátiť ho podľa dohodnutých podmienok v úverovej zmluve (istinu s dohodnutým úrokom pravidelnými mesačnými splátkami 222 eur od 15.11.2013 do 15.10.2023), prípadne uhrádzať aj sankčný úrok (za omeškanie splátky). Pre neplnenie dohodnutých podmienok žalovaným, žalobca 18.1.2016 zosplatenil celý dlh podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka, ktorý k tomuto dňu vypočítal na 14.273,14 eura (dlžná istina 13.620,85 eura, úrok 647,64 eura a poplatky za upomienky 4,65 eura). Od tohto dňa žalobcovi vznikol voči žalovanému nárok na úhradu zosplatennej dlžnej istiny úveru a úrokov vo výške 14.268,49 eura, z ktorých žalovaný ku dňu rozhodovania súdu, teda po zmene záväzku uhrádzať dlh postupne, v splátkach, uhradil 6.780,77 eura. Súd preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 7.487,22 eura ako rozdiel medzi súčtom dlžnej istiny úveru a vyčíslených úrokov ku dňu predčasného splatenia 14268,49 eura a sumou 6.780,77 eura splatenou žalovaným po predčasnom zosplatení úveru a strate výhody splácať úver v splátkach a vo zvyšku „dlžnej istiny“ (12.291,64 eura - 7.487,22 eura = 4.804,42 eura) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

6. Návrhu žalobcu na priznanie poplatku za upomienku 4,64 eura súd prvej inštancie nevyhovel, s odôvodnením, že Obchodné podmienky ani Všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov žalobcu neboli podľa úverovej zmluvy jej neoddeliteľnou súčasťou a teda platným záväzkom pre

dlužníka a tiež preto, že žalobca nepreukázal, že upomienku žalovanému zaslal. K výzve na doplatenie omeškaných splátok z 22.12.2015 uviedol, že žalobca si ňou len splnil zákonnú povinnosť v zmysle ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ako podmienky pre následné platné predčasné zosplatenie úveru; navyše nešlo o cenu za službu v prospech dlžníka, ako spotrebiteľa, ale úkon, súvisiaci so správou vlastnej pohľadávky. Ak by aj bol takýto poplatok upravený v obchodných podmienkach alebo cenníku žalobcu, išlo by o neprijateľné (podľa ustanovenia § 53 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho zákonníka) zmluvné dojednanie, spôsobujúce nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Sankcie účtované dodávateľom spotrebiteľovi nesmú byť obsahom všeobecných obchodných podmienok (prípadne cenníka), ale z dôvodu transparentnosti majú byť súčasťou zmluvy samotnej. Takéto zmluvné dojednanie by bolo neprijateľné aj z dôvodu, že poplatok nezodpovedá reálne protiplnenie a takýto poplatok je v podstate vykonštruovaným dodatočným poplatkom za omeškanie, fakticky penále, klamlivo pomenovaný ako poplatok za upomienku (rovnaký názor je uvedený v odôvodnení rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave vo veci sp. zn. 9Co 212/2018).

7. Súd zamietol žalobu aj v časti, ktorou sa žalobca domáhal priznania „dlžných úrokov z istiny do 31.10.2018 vo výške 1.607,69 eura“ a „zmluvného úroku vo výške 12,90% ročne zo sumy 12.291,64 eura od 1.11.2018 do zaplattenia“ Žalobca v žalobe ani v konaní nijako skutkovo nevymedzil a nešpecifikoval za koľko dní omeškania a aký druh úroku si týmto uplatnil. Podľa súdu žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia úveru už nepatrí, k čomu poukázal na uznesenia Ústavného súdu 18.9.2012 SR IV. ÚS 476/2012, v zmysle ktorého Ústavný súd SR odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky (zmluvne dohodnuté) len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (R 59/1998, 4 Obo 143/1998) a na Stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave k otázke platenia zmluvných úrokov z úveru po zosplatení spotrebiteľského úveru č. 1/2019, podľa ktorého v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zmluvné úroky len do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

8. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi podľa žaloby aj zákonný úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne od 1.11.2018 do splnenia uloženej povinnosti (začiatok omeškania si takto vymedzil žalobca v žalobnom petite sám) podľa ustanovenia § 517 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka a vo zvyšku (o priznanie zákonného úroku z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 4.804,42 eur od 1.11.2018 do zaplattenia) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

9. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa pomeru úspechu strán podľa ustanovenia § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP.

10. Proti rozsudku v časti o zamietnutí žaloby a náhrade trov konania podal odvolanie žalobca odvolanie a žiadal vyhovieť žalobe v celom rozsahu a priznať mu plnú náhradu trov konania. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

11. Žalobca nesúhlasil s právnym záverom súdu prvej inštancie, že mu zmluvný úrok po zosplatení úveru nepatrí, ktorý podporil rozhodnutím Ústavného súdu SR. Poukázal na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Cdp 2906/2000, podľa ktorého odstúpením od zmluvy o úvere podľa ustanovenia § 506 Obchodného zákonníku nezanikajú všetky práva a povinnosti strán z tejto zmluvy. Zanikajú len tie práva, ktoré mal dlžník podľa zmluvy voči veriteľovi a im zodpovedajúce povinnosti veriteľa. Povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky odstúpením od zmluvy nezaniká a veriteľovi teda z tohto dôvodu nemôže vzniknúť podľa ustanovenia § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka nová pohľadávka. Odstúpením sa menia výlučne len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť; dlžník naďalej nie je povinný splniť dlh v lehotách a za podmienok stanovených v zmluve, ale na požiadanie veriteľa a v plnom rozsahu (celú dlžnú čiastku s úrokmi).

12. Výklad zákona spôsobom ako vykonal súd prvej inštancie a to, že vyhlásením predčasnej splatnosti zaniká záväzok v širšom rozsahu, t.j. aj čo do zmluvného úroku, sa neopiera o vyjadrenú vôľu veriteľa,

o ustanovenia zákona o zmene záväzku a ani o ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. Akýkoľvek iný výklad než ten, že veriteľ zmenil termín splatnosti úveru, nie však ostatné podmienky úveru, je podľa jeho názoru nesprávny. Zdôraznil, že podľa ustanovenia § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Zákonná úprava jednoznačne definuje, aký záväzok vyplýva žalovanému z uzatvorenej zmluvy o úvere, t. j. záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté finančné prostriedky ako i zaplatiť úroky a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. V prejednávanej veci bolo preukázané, že žalovaný mu zostáva dlžný a teda je správny záver, že jeho záväzok doposiaľ nezanikol. Keďže nezanikol hlavný záväzok dlžníka nemožno hovoriť o zániku akcesorického zmluvného úroku. Zosplatnenie úveru je právom veriteľa jednostranne zmeniť termín splatnosti úveru, ak dlžník poruší svoju povinnosť. Zosplatnenie úveru je následkom porušenia povinnosti dlžníka riadne a včas uhradiť splatnú časť úveru, čím dochádza k strate výhody úhrady úveru v splátkach a dlžník je povinný uhradiť celý úver jednorazovo a nie po častiach. Výklad, ktorý odbremeňuje dlžníka od platenia zmluvného úroku by bol až absurdný, keďže privedením stavu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu porušenia povinnosti dlžníka by sa postavenie dlžníka zvýhodnilo v porovnaní s jeho postavením v prípade, ak by povinnosť neporušil. Nepoctivý dlžník by mohol zo špekulatívnych dôvodov bezprostredne po čerpaní úveru prestať uhrádzať dohodnuté splátky, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by tak bol viazaný platiť iba výhodnejšie úroky z omeškania stanovené právnymi predpismi a súd by takejto nepoctivosti poskytoval ochranu.

13. Žalobca v odvolaní ďalej uviedol, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní nevezal do úvahy skutočnosť, že vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru sa týka len istiny úveru. Zmluvný úrok nebol kapitalizovaný do celkovej dlžnej sumy. Súd tak de facto napriek uzatvorenej platnej zmluve o úvere rozhodol o zániku zmluvnej podmienky v rozpore s platnou právnou úpravou, čím ho bezdôvodne ukrátil o čas zmluvnej odmeny za poskytnutie úveru. Zmluvný úrok je odplatom (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov a tvorí tak ekonomickú podstatu poskytovania úverov ako podnikateľskej činnosti veriteľa. Navyše, súd nepriznaním zmluvného úroku konal v rozpore s právnou zásadou, že nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania. Na podporu argumentácie poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25.1.2018 sp. zn. 43Co/1/2018, z 21.3.2018 sp. zn. 17Co/122/2017, Najvyššieho súdu Českej republiky z 27.6.2017 sp. zn. 33Odo/657/2005, z 24.7.2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014 a Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18.9.2012 sp. zn. IV.ÚS 476/2012.

14. Žalobca namietal aj proti zamietnutiu nároku na poplatok z dôvodu, že nešlo o cenu za službu v prospech spotrebiteľa, ale úkony súvisiace so správou vlastnej pohľadávky. Uviedol, že žalovaný svojím podpisom potvrdil, že sa oboznámil s jeho Obchodnými podmienkami pre spotrebiteľské úvery, Všeobecnými obchodnými podmienkami a sadzobníkom poplatkov, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Poplatky nie sú skryté sankcie a nezvyšujú neprimerane jeho príjem, predstavujú primerané sumy, ktoré museli byť vynaložené z dôvodu, že žalovaný odmietol záväzok riadne plniť.

15. V zmysle bodu 6.2 Obchodných podmienok dlžník je povinný banke zaplatiť aj dohodnuté poplatky uvedené v zmluve o úvere alebo sadzobníku poplatkov a zákonné úroky z omeškania spôsobom uvedeným v predchádzajúcom bode. Nárok na úhradu poplatkov vzniká banke okamihom uzatvorenia zmluvy o úvere a bez ohľadu na to, či došlo k čerpaniu úveru. Žalobca má zákonnú povinnosť upozorniť spotrebiteľa na možnosť zosplatnenia úveru (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) a je podľa neho oprávnený poplatok za upomienku, pokiaľ o tomto poplatku a jeho výške bol v čase uzatvorenia zmluvy informovaný. Existenciu poplatku za upomienky ani najvyšší súd neklasifikuje ako neprijateľnú zmluvnú podmienku a ani ju nedefinuje ako sankciu za porušenie zmluvnej povinnosti (rozsudok NS SR z 11.9.2008 sp. zn. 3 Obdo 3/2009). Druh úkonu, ako i výška poplatku, boli žalovanému presne známe už v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, boli riadne uvedené v sadzobníku poplatkov, primerané, a vzhľadom na skutočné náklady, ktoré mu s vykonaním úkonov vznikli, má na tieto nároky.

16. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

17. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej

inštancie (§ 383 CSP) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné. Odvolací súd rozsudok verejne vyhlásil dňa 25.11.2021 (§ 378 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP).

18. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy o úvere spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

19. Podľa ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

20. Podľa ustanovenia § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania.

21. Podľa ustanovenia § 2 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

22. Podľa ustanovenia § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. na účely tohto zákona sa rozumie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

23. Podľa ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

24. V danom konaní nebolo sporné, že strany uzavreli 22.10.2013 úverovú zmluvu, v ktorej sa dohodli, že žalobca ako veriteľ poskytne žalovanému ako dlžníkovi úver 14 900 eur s dohodnutou úrokovou mierou 12,90% ročne. V zmluve si sporové strany dohodli konkrétny spôsob splácania úveru, a to vždy k 15. dňu kalendárneho mesiaca, počnúc 15.11.2013 anuitné splátky 222 eur a počet splátok 120 s tým, že termín konečnej splatnosti pripadol na 15.10.2023. Žalobca pristúpil k zosplateniu úveru dňa 18.1.2016 z dôvodu, že žalovaný úver riadne a načas nesplácal.

25. Odvolací súd pri posudzovaní veci vychádzal z toho, že zmluva o úvere uzavretá sporovými stranami je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou právnej úprave zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu jej uzavretia. Keďže tento zákon neupravuje vznik úverového zmluvného vzťahu a práva a povinnosti strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú komplexne, treba odpoveď na otázku po akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, a stanovovanie výšky úrokov z omeškania hľadať v Obchodnom zákonníku. Zmluva o úvere je v zmysle ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere (§ 497 a nasledujúce). Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

26. Vzhľadom na dôvody odvolania bolo pri preskúmaní odvolacím súdom podstatným posúdenie, či súd prvej inštancie dospel k správne právnemu názoru o nároku žalobcu na úrok z úveru vo výške 12,90% ročne z dlžnej istiny od 19.1.2016 do zaplatenia, ktorý žalobcovi nepriznal s odôvodnením, že v spotrebiteľských vzťahoch je možné priznať úroky len do splatnosti úveru. Po splatnosti úveru podľa súdu prvej inštancie nastupuje režim sankčných úrokov z omeškania, a v prípade požadovania úroku z omeškania spolu s úrokom z úveru, by došlo ku kumulácii negatívneho postihu dlžníka ako spotrebiteľa. Vyhlásením predčasnej splatnosti úveru zaniká povinnosť spotrebiteľa splácať veriteľovi poskytnutý spotrebiteľský úver v dohodnutých splátkach a platiť mu z poskytnutej istiny ďalšie úroky;

spotrebiteľovi potom vzniká povinnosť vrátiť veriteľovi popri nesplatení istiny len tie riadne dohodnuté úroky, ktoré boli splatné ku dňu predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

27. Otázku existencie a výšky nároku na zmluvný úrok po predčasnom zosplatnení úveru riešil Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení zo 16.6.2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020, v ktorom vychádzal z toho, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka a ani zákona č. 129/2010 Z.z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník a ani Občiansky zákonník nemodifikuje trvanie záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru, ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. S poukazom na ustanovenia § 497 a § 502 Obchodného zákonníka, ako aj § 9 ods. 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. dospel najvyšší súd k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi patrí úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

28. Podľa uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu, ak dlžník disponuje peňažnými prostriedkami a porušil zmluvné povinnosti, nemôže z takého porušenia profitovať, nakoľko zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie úveru je inštitút, ktorý slúži na ochranu veriteľa, pričom podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky a patrí mu za ne dohodnutá odmena. Záväzok dlžníka platiť veriteľovi dohodnutú odmenu zostáva nedotknutý a aplikuje sa po dobu, na ktorú bol v zmluve dohodnutý, nakoľko dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Keďže dlžníkovi zostáva záväzok platiť rovnaký úrok ako v čase jeho dojednaní, veriteľovi potom patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

29. K vyššie uvedenému je potrebné dodať, že pre spotrebiteľa by bolo nevýhodné, aby platil úroky z neuhradenej istiny až do zaplatenia istiny tak, ako to žiadal žalobca vo svojom odvolaní. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku neprimerane vysokú náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere tak, aby dlžník presne vedel koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Dojednanie, ktorým by sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, resp. vymáhanie tohto, by spôsobilo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a porušovalo by ustanovenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

30. Aplikovaním vyššie uvedeného, t.j. že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi patrí úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí, dospel odvolací súd k záveru, že žalobcovi v pozícii veriteľa patrila zmluvný úrok vo výške 12,90% ročne z dlžnej istiny 12.291,64 eura aj po zosplatnení úveru 18.1.2016. Pri zohľadnení čiastočných úhrad po zosplatnení úveru to znamená, že žalobca má nárok na úrok vo výške 12,90% z nezaplatenej istiny 12.291,61 eura aj od 1.11.2016, tak ako si ho uplatnil v žalobe (spolu s vyčísleným úrokom do 31.10.2018 vo výške 1.607,69 eura) a nie je správny záver, že úhrady žalovaného po zosplatnení úveru bolo možné započítať len na istinu, keďže bolo potrebné zohľadniť zmluvné dojednania o spôsobe započítania úhrad dlžníka. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí nároku na úrok po zosplatnení úveru je potrebné zmeniť a žalobcovi priznať úrok aj od zosplatnenia úveru, a to až do 15.10.2023 ako dňa konečnej splatnosti úveru podľa úverovej zmluvy, ktorá by žalobcovi ako veriteľovi patrila ako cena peňazí v prípade riadneho plnenia povinností žalovaným. Zvyšnú časť napadnutého rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o úroku 12,90% ročne od 16.10.2023 až do splatenia celého dlhu odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Vzhľadom na to, že náhrada poplatku za upomienku 4,64 eura nebola predmetom žaloby a zmenou rozsudku súdu prvej inštancie došlo k vyhovneniu žaloby v istine v celom rozsahu, odvolací súd sa odôvodnením odvolania v tejto časti nezaoberal.

31. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania (prvoinštančného a odvolacieho) podľa ustanovenia § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý mal vo veci úspech a neúspech mal len v nevýznamnej časti príslušenstva, priznal nárok na plnú náhradu trov.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).